

Innst. S. nr. 297

(2000-2001)

Innstilling fra samferdselskomiteen om delvis bompengefinansiert utbygging av Namdalsprosjektet i Nord-Trøndelag

St.prp. nr. 81 (2000-2001)

Til Stortinget

1. SAMMENDRAG

Samferdselsdepartementet legger i proposisjonen fram forslag om å etablere en bomring rundt Namsos sentrum for å kreve inn bompenger til delvis finansiering av Namdalsprosjektet som er omtalt i St.meld. nr. 46 (1999-2000) Nasjonal transportplan 2002-2011.

Hovedtyngden av Namdalsprosjektet ligger langs rv 769 i Namsos sentrum med ny bru over Namsen, tunnel forbi Vika og utbedring av Namdalsvegen som de største enkelttiltakene, og som suppleres med flere mindre miljø- og trafikksikkerhetstiltak.

Omtale av prosjektet

Rv 769 gjennom Namsos sentrum har en trafikkbelastning som varierer fra 3 500 til 16 000 kjøretøy i årsdøgntrafikk. Veggen har to felt som delvis er utbygd med fortau, og med randbebyggelse på begge sider. Ulykkesrisikoen er høy og beboere langs veggen er plaget av vegtrafikkstøy.

Målene med Namdalsprosjektet kan sammenfattes slik:

- færre trafikkulykker
- færre plaget av trafikkstøy
- lavere kjøre- og tidskostnader
- et penere og mer tiltalende bymiljø
- et bedre gang- og sykkelvegnett

Tabell 2.1 i proposisjonen viser hvilke tiltak som forutsettes utbygd gjennom Namdalsprosjektet og til hvilken kostnad.

I tillegg kommer bompenger til fv 434 Horkbrua i Overhalla kommune som har en kostnadsramme på 32 mill. kroner. Det er lagt opp til at det skal ytes et tilskudd på 8 mill. kr av bompengene til bygging dersom fylkeskommunen klarer å fullfinansiere brua.

Det foreligger godkjente reguleringsplaner fra mars 2000 for de tre strekningsvise tiltakene og for fv 434 Horkbrua. Kostnadsoverslagene for disse tiltakene ble kvalitetssikret i februar 2001 og har en usikkerhet innenfor 10 pst.

Finansierings- og utbyggingsplan

Namdalsprosjektet har en kostnadsramme på 297 mill. 2001-kroner, hvorav 46 pst. planlegges finansiert med bompenger og 54 pst. med statlige midler. I tillegg legges det opp til å yte et tilskudd på 8 mill. kr av bompengene til bygging av fv 434 Horkbrua dersom fylkeskommunen klarer å fullfinansiere brua. Total kostnadsramme for Namdalsprosjektet blir i så fall 305 mill. 2001-kroner.

Det er planlagt oppstart av bompengeinnkrevningen i år 2003 med 14 års innkrevningstid. De statlige midlene er forutsatt å komme i perioden 2004-2009, mens byggeperioden er planlagt i perioden 2002-2006.

For å gjennomføre en slik framskynding av utbyggingen forutsettes statsmidlene forskuttert gjennom låneopptak av bompengeselskapet.

Tabell 3.1 i proposisjonen viser en grovt skissert finansieringsplan.

Det endelige innholdet i Namdalsprosjektet, utbyggingsrekkefølgen og fordelingen av statlige midler og bompenger i utbyggingsperioden, fastlegges i de årlige riksvegbudsjetter med utgangspunkt i handlingsprogrammet for perioden 2002-2011.

Om bompenger

Det er opprettet et lokalt bompengeselskap, Namdal bomvegselskap AS, som Vegdirektoratet vil inngå avtale med basert på gjeldende standardavtale.

Det skal etableres fire ubemannede bomstasjoner som danner en lukket ring rundt Namsos sentrum. Det

skal være mulighet for både kontant og elektronisk betaling.

Det er forutsatt følgende takster:

- kjøretøy med tillatt totalvekt t.o.m. 3 500 kg: 12 kr (2001-kroner)
- kjøretøy med tillatt totalvekt over 3 500 kg: 24 kr (2001-kroner)

Opplegget og bominnkreving og forutsetninger for bompengeregningene er nærmere omtalt i kap. 4.1 og 4.2 i proposisjonen.

Lokal behandling

Lokal behandling er nærmere omtalt i kap. 5 i proposisjonen.

Statens vegvesen Nord-Trøndelag har laget et prospekt for Namdalsprosjektet. Alternativ 6 i prospektet er lagt til grunn for søknaden fra bompengeselskapet.

Fylkestinget behandlet Handlingsprogrammet for Nasjonal transportplan 2002-2011 i møte 25. april 2001 og hadde i sitt vedtak ingen merknader som har betydning for den foreslåtte finansieringsplanen for Namdalsprosjektet.

Namsos kommunestyre vedtok i mars 2000 med 20 mot 17 stemmer å godkjenne at det søkes om tillatelse til å kreve inn bompenger til den lokale andel av Namdalsprosjektet etter alternativ 6. Overhalla kommunestyre vedtok det samme i mars 2000 med 19 mot 1 stemme. Kommunene fattet vedtak om kostnadsramme, bomstasjoner, takster og innkrevingsperiode i samsvar med alternativ 6.

Samferdselsdepartementets vurdering

Samferdselsdepartementet legger vekt på at utbyggingen av tiltakene i Namdalsprosjektet er en samfunnsøkonomisk nyttig investering ut fra de positive virkningene for trafikksikkerhet og støy og luftforurensing, samt reduserte transportkostnader bl.a. for næringslivet i regionen. Tiltakene gir positive virkninger for bymiljøet i Namsos og ringvirkninger for næringslivet.

Departementet har merket seg den lokalpolitiske støtten til prosjektet både i kommunene Namsos og Overhalla og i fylkeskommunen.

Departementet har merket seg at Horkbrua på fv 434 ligger utenfor det naturlige influensområdet av bomringen. Departementet vil anbefale at et tilskudd på 8 mill. 2001-kroner til fv 434 Horkbrua kan dekkes av bompengene ettersom det er lokalpolitisk enighet om dette og så lenge tilskuddets størrelse er såpass begrenset som i dette tilfellet.

Samferdselsdepartementet er positiv til at bompengeselskapet bidrar til snarlig utbygging og rasjonell anleggsdrift ved å forskuttere statsmidlene gjennom et låneopptak på inntil 219 mill. kroner med fylkeskommunal garanti.

Departementet vil komme tilbake til Stortinget i de årlige budsjettene med forslag til endelig prioritering av prosjekter med anleggsstart og kostnadsoverslag.

Avtale

Det vil bli inngått avtale mellom Vegdirektoratet og bompengeselskapet i tråd med gjeldende standardavtale.

2. KOMITEENS MERKNADER

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sigrun Eng, Eirin Faldet, Marthe Scharning Lund, Kari Manger, Sverre Myrli og Ola Røtvei, fra Kristelig Folkeparti, Rigmor Kofoed-Larsen og Jan Sahl, fra Høyre, Ole Johs. Brunæs og lederen Oddvard Nilsen, fra Senterpartiet Jorunn Ringstad, og fra Venstre, May Britt Vihovde, viser til at prosjektet er omtalt i St.meld. nr. 46 (1999-2000) Nasjonal transportplan 2002-2011.

Flertallet har merket seg at Namdalsprosjektet omfatter hovedinnfartene til Namsos sentrum fra henholdsvis sør, nord og øst. I tillegg inngår blant annet bygging av om lag 6 km gang- og sykkelveger. Flertallet viser videre til at prosjektet vil gi bedre fordeling av trafikken i området, noe som dermed gir en betydelig forbedring av trafikksikkerheten og støyforholdene for beboerne i området.

Flertallet har merket seg at utbyggingen av tiltakene i Namdalsprosjektet er en samfunnsøkonomisk nyttig investering ut fra de positive virkningene for trafikksikkerhet, støy og luftforurensing, samt reduserte transportkostnader bl.a. for næringslivet i regionen.

Flertallet har merket seg at Namdalsprosjektet har en kostnadsramme på 297 mill. 2001-kroner, hvorav 46 pst. planlegges finansiert med bompenger og 54 pst. med statlige midler. I tillegg legges det opp til å yte et tilskudd på 8 mill. kroner av bompengene til ei fylkesvegbru dersom fylkeskommunen prioriterer å fullfinansiere brua. Total kostnadsramme for prosjektet blir i så fall 305 mill. kroner.

Flertallet viser til at det er planlagt oppstart av bompengeinnkrevningen i 2003 med 14 års innkrevningstid.

Flertallet har merket seg at de statlige midlene er forutsatt å komme i perioden 2004-2009, mens byggeperioden er planlagt i perioden 2002-2006. Flertallet viser til at for å gjennomføre en slik framskynding av utbyggingen, forutsettes statsmidlene forskuttert gjennom låneopptak av bompengeselskapet. Dette vil gi et maksimalt lånebeløp i løpende kroner på 219 mill. kroner. Flertallet ser det som positivt at det er gjennomført en følsomhetsanalyse for prosjektet.

Flertallet har merket seg den lokalpolitiske støtten til prosjektet både i kommunene Namsos og Overhalla og i fylkeskommunen. Flertallet viser i denne

sammenheng til at fylkeskommunen har senest ved behandlingen av handlingsprogrammet for perioden 2002-2011, bekreftet sin støtte til den foreslåtte statlige andelen av finansieringsplanen.

Flertallet legger til grunn at departementet vil komme tilbake til Stortinget i de årlige budsjettene med forslag til endelig prioritering av prosjektene med anleggsstart og kostnadsoverslag.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, slutter seg til de betraktninger som departementet har gjort rundt tilskottet til fylkesvegbrua og at dette ikke samsvarer med de generelle retningslinjer gitt av Stortinget. Flertallet deler videre departementets vurderinger om at fv 434 Horkbrua likevel kan dekkes av bompenger ettersom det er lokalpolitisk flertall for dette og at tilskuddets størrelse er såpass begrenset som i dette tilfelle.

Komiteens medlemmer fra Høyre vil vise til kap. 6 i proposisjonen hvor Regjeringen skriver:

"Samferdselsdepartementet har merket seg at Horkbrua på fv 434 ligger utenfor det naturlige influensområdet av bomringen. Det er svært sannsynlig at bare en liten andel av de betalende har nytte av dette prosjektet med unntak av de som bor i Overhalla kommune. Dette samsvarer ikke med de generelle retningslinjene gitt av Stortinget om hvem som kan pålegges å betale bompenger."

Disse medlemmer støtter Regjeringens vurderinger og vil derfor gå imot at bygging av Horkbrua på fv 434 innlemmes i bompengefinansieringen av Namdalsprosjektet.

Disse medlemmer foreslår:

"1. Bompengeselskapet får rett til å kreve inn bompenger til delvis bompengefinansiert utbygging av Namdalsprosjektet i Nord-Trøndelag, med unntak av Horkbrua fv 434. Vilårene går fram av St.prp. nr. 81 (2000-2001) og Innst. S. nr. 297 (2000-2001)."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Thore Aksel Nistad og Christopher Stensaker, viser til at statens inntekter på bil og bilbruk i dag er oppe i hele 40 mrd. kroner, mens bevilget på vegdrift, vedlikehold og investeringer kun er om lag 10 mrd. kroner.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i Nasjonal transportplan 2002-2011 økte bevilgningene til vegsektoren med 46 mrd. kroner utover Regjeringens forslag. Disse medlemmer mener at dette prosjektet derfor bør bygges for statlige midler.

Disse medlemmer viser til at avgiftene til staten stadig øker for bilbrukerne, samtidig som det reduseres på vegbevilgningene.

Disse medlemmer viser til det stadig økende omfanget av bompengeneinnkreving og at denne avgiften nå er oppe i hele 2 mrd. kroner pr. år.

Disse medlemmer er meget betenkt over denne akselererende utviklingen i å bygge veg med bompenger og at bompengeneinnkreving fra bilister brukes til andre formål enn veginvesteringer og vedlikehold.

Disse medlemmer er imot at områder lukkes totalt med bomring, uten at det finnes et alternativ med gratis omkjøringsveg.

Disse medlemmer er videre betenkt over de store beløp som i dag går med til bygging og drift av bomstasjoner, noe som medfører store tilleggsutgifter for bilistene.

På grunn av en stadig økende utvikling i å bygge veger med bompenger, er disse medlemmer betenkt over å starte opp nye prosjekter basert på bompengeneinnkreving.

Disse medlemmer vil derfor fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen bygge ut Namdalsprosjektet i Nord-Trøndelag med statlig finansiering."

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti, Inge Myrvoll, viser til en bred motstand mot prosjektet lokalt. En underskriftskampanje samlet 7000 underskrifter, og også ved kommunevalget ga det store utslag. Det er flere årsaker, både motstand mot prosjektets utforming og bompengefinansiering.

Dette medlem viser til at det ikke vil være kapasitetsproblemer på vegnettet i Namsos før 2020. Det er derfor tid til å finne en løsning som er transportmessig best mulig for området. Den løsning som finnes, vil Namsos og omliggende distrikter måtte leve med i framtida.

Dette medlem vil vise til at Namdalsprosjektet legger opp til at all gjennomgangstrafikk på rv 769 vil gå gjennom sentrum av Namsos. Det vil også gjelde den forventede økte godstransport med basis i en voksende havbruksnæring.

I tillegg er vegløsningen for rv 769 ny bru Tiendeholmen omstridt, da anbefalt løsning er uønsket i forhold til boligområder og våtmarksområder.

Dette medlem viser også til målsettinga om å redusere ulykkestallene. Dette prosjektet omfatter ikke de vegstrekningene som er mest ulykkesbelastet i fylket.

Dette medlem ønsker derfor at det brukes mer tid for å finne fram til løsninger som ikke fører gjennomgangstrafikken gjennom sentrum, som er mindre konfliktylt og som ser vegløsninger i forhold til kollektivløsninger.

Dette medlem vil fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen finne en helhetlig transportløsning hvor det tas sikte på å legge gjennomgangstrafikken utenom sentrum i Namsos, tar bedre hensyn til bomiljø og inngrep, samt til kollektivløsninger."

3. FORSLAG FRA MINDRETALL**Forslag fra Høyre:***Forslag 1*

1. Bompengeselskapet får rett til å kreve inn bompenger til delvis bompengefinansiert utbygging av Namdalsprosjektet i Nord-Trøndelag, med unntak av Horkbrua fv 434. Vilåårene går fram av St.prp. nr. 81 (2000-2001) og Innst. S. nr. 297 (2000-2001).

Forslag fra Fremskrittspartiet:*Forslag 2*

Stortinget ber Regjeringen bygge ut Namdalsprosjektet i Nord-Trøndelag med statlig finansiering.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:*Forslag 3*

Stortinget ber Regjeringen finne en helhetlig transportlåsning hvor det tas sikte på å legge gjennomgangstrafikken utenom sentrum i Namsos, tar bedre

hensyn til bomiljø og inngrep, samt til kollektivlåsninger.

4. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Stortinget samtykker i at:

1. Bompengeselskapet får rett til å kreve inn bompenger til delvis bompengefinansiert utbygging av Namdalsprosjektet i Nord-Trøndelag. Vilåårene går fram av St.prp. nr. 81 (2000-2001) og Innst. S. nr. 297 (2000-2001).
2. Vegdirektoratet får fullmakt til å inngå avtale med bompengeselskapet og fastsette nærmere regler for finansieringsordningen.
3. Ny bru over Namsen ved Tiendholmen med tilstøtende veg tas opp som riksveg.

Oslo, i samferdselskomiteen, den 5. juni 2001

Oddvard Nilsen
leder

Ola Råtvei
ordfører

May Britt Vihovde
sekretær